

OMSLAG

Het heiligenboek

Nicolaas van Myra. De grote kindervriend *Tom Zwaenepoel*

De populairste heilige bij kinderen en jongeren is ongetwijfeld Nicolaas van Myra. Bij deze heilige komen historische waarheid, legende en folkloide samen. De figuur die in de legenden naar voren treedt, is waarschijnlijk een combinatie van twee historische bisschoppen die de naam Nicolaas dragen. Nicolaas van Myra wordt geboren in Patara in Lycië, aan de zuidkust van het huidige Turkije. Op jeugdige leeftijd verliest hij zijn ouders. Na een pelgrimstocht naar het Heilige Land wordt Nicolaas omstreeks 300 bisschop van Myra, een havenstad in Lycië. Tijdens de christenvervolging onder keizer Calerius Valerius Maximus wordt hij gevangengenomen en gefolterd, daarna weer vrijgelaten. Nog getekend door deze beproeving neemt hij deel aan het concilie van Nicea (325). Vanwege zijn strenge discipline tijdens vastendagen, zijn vergevingsgezindheid en zijn goede wil is Nicolaas een voorbeeld voor zijn tijdgenoten. Hij maakt indruk als diplomatische en rechtvaardige onderhandelaar en barmhartige weldoener. Hij redt de mens van dood en verderf en schept hierdoor ruimte voor (nieuw) leven. Volgens een legende redt hij de

drie dochters van een arme edelman van de prostitutie door de bruidsschat te betalen: in het geheim gooit hij 's nachts tot driemaal toe zakken met goudstukken door het raam. Wanneer Nicolaas' ouders sterven aan de pest, verdeelt hij hun vermogen onder de uitgestorvenen van de samenleving. Hij redt drie veldheren die ten onrechte wegens hoogverraad worden aangeklaagd en ter dood veroordeeld. Door een gebed kan hij een storm op zee tot bedaren brengen, wat zijn patroonaat van vele havensteden (waaronder Amsterdam) en schippers, vissers en zeelieden verklaart. Tijdens een hongersnood overtuigt hij de bemanning van een schip uit Alexandrië om een deel van de graanlading af te staan. Door een wonder vermindert hierbij de hoeveelheid niet. Sinds de zestiende of zeventiende eeuw wordt Nicolaas als geschenkbrenger voor de kinderen gevierd: de vaderlijke vriend die zijn goede gaven onder meisjes en jongens verdeelt. Zijn reputatie van kindervriend berust onder meer op een legende. Een gewetenloze herbergier doodt drie scholieren en verwerkt hen tot pekelvlees met de bedoeling de

misdaad te verhullen. Het vlees komt in handen van Nicolaas. Die vertrouwt het niet, brengt de jongens terug tot leven en bekeert de herbergier en zijn vrouw. Een variant van de legende is minder gruwelijk: de drie knapen zitten opgesloten in een pekeltvat. Sinds de veertiende eeuw vieren leerlingen van abdijscholen hun patroonheilige op 6 december met de keuze van een 'kinderbisschop'. Voor één dag mag een leerling als bisschop fungeren. Uit hun nachtelijke omgangingen met de bisschopsfiguur ontstaan later de huisbezoeken van Nicolaas. Hiervoor wordt hij bijgestaan door helpers: in Duitsland Knecht Ruprecht, in Frankrijk Père Fouettard, in Vlaanderen en Nederland Zwarte Piet, die zijn oorsprong zou hebben bij de Moren. Vanaf de vijftiende eeuw knutselen de kinderen papieren scheepjes, waarin de sint zijn gaven legt. Later vervangen ze die scheepjes door laarzen, schoenen of kousen. Sinterklaas geeft geschenken aan de kinderen zoals Nicolaas aan de drie dochters van de edelman. De traditie dat de sint aan de kinderen vraagt of ze braaf en vroom geweest zijn, gaat terug op een parabel uit het evangelie van Mat-

teüs. Drie knechten die geld hebben gekregen, moeten zich verantwoorden over wat ze met het geld gedaan hebben (Matteüs 25, 14-23). Brave kinderen worden met geschenken beloond, voor stoute kinderen is er de roe. Dit didactische principe zou vandaag de dag op heel wat kritiek stuiten. In de schilderkunst wordt de heilige van Myra vaak afgebeeld als bisschop met kromstaf, drie broodjes, gouden bollen of geldzakjes, anker of schip. Op de grote kindervriend wordt vaak een beroep gedaan als men wanhopig op zoek is naar verloren zaken. Hij geldt ook als patroonheilige tegen armoede en foutieve oordelen.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

2 april, 15 uur, Braambos via vrt Eén. Goede-Vrijdagprogramma *De Gekruisigde*. Tegen het zwarte kruis blijft zijn verminkte lichaam stralen en rond het kruis breekt in de hoeken verblindend licht naar buiten. Het is volbracht. Maar zelfs de doodstraf doodt niet een leven van gerechtigheid en liefde. Op Goede Vrijdag brengt Patrick Lateurs *Kruisweg in de stad* de kijker tot aan de voet van het kruis. Tijdens deze tocht wordt de dialoog aangegaan met werken van materieschilder Luc Hoenraet. Zijn zit gebald in de krachtige zin „Het kruis is mijn geloof.” Dat dit kruis telkens opnieuw in zo veel van zijn schilderijen opduikt, is dan ook niet verwonderlijk. Ook krijgt de kijker het gezelschap van kardinaal Danneels, dit aan de hand van korte meditaties.

De vrome kudde

Jezus weet dat je er bent *Ingezonden door Frank Dejaeghere*

In het holst van de nacht dringt een inbreker een huis binnen. Hij laat zijn zaklantaarn door de huiskamer schijnen, op zoek naar kostbaarheden. En dan klinkt plotseling een stem in het donker:
– Jezus weet dat je er bent!

De inbreker schrikt zich een hoedje, knipt zijn zaklantaarn uit en blijft stokstijf staan. Als hij na een tijdje niets meer hoort, schudt hij het hoofd en herneemt hij zijn 'werk'. Net wanneer hij de dvd-speler naar zich toe trekt om de bedrading los te kunnen maken, hoort hij, luid en duidelijk:
– Jezus kijkt naar je!

Helemaal overstuur schijnt hij gejaagd met zijn lantaarn om zich heen, op zoek naar de plek waar de stem vandaan komt. Uiteindelijk komt de lichtbundel van zijn lamp in een hoek van de kamer tot stilstand. Hij blijkt een papegaai 'gevangen' te hebben. Sist de dief tegen het beest:
– Was jij dat, die tegen me praatte?

Krijst de papegaai:
– Yes, dat was ik. Ik wilde je slechts waarschuwen dat hij naar je kijkt.

De inbreker ontspant zich weer een beetje en vraagt:
– Me waarschuwen... En wie ben jij dan wel?

Antwoordt de vogel:
– Mozes, mijnheer.

Grijnst de inbreker:
– Mozes, hé? Wie doopt een vogel nu Mozes...

Lacht de papegaai:
– Hihi, mensen die een Rottweiler Jezus noemen!

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: KORENVELD

medisch specialist	wier	bestuurscollege	weerspanning	angst					
sportman	liever	opbrengst							
								9	8
telwoord			laatstleden	voeg					
hormoon									5
editie		plaats in de Ver. Staten							
getuigschrift		6							
			zangnoot						eens
slede		pers. vnw.	strandwal						
bijwoord			watering						7
		vertering							
		item							1
teenager									
Euro-peaan							Griekse letter		3
			gebrek						

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---